

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 stycznia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. stwierdził, iż Ł. S. nie podlega od dnia 1 czerwca 2012 roku do 30 czerwca 2013 roku oraz od 16 marca 2015 roku ubezpieczeniom społecznym, to jest emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik z tytułu zatrudnienia u płatnika składek S. S. (1), podnosząc pozorność zawartej umowy o pracę, mającej na celu uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a nie rzeczywiste świadczenie pracy.

Od powyższej decyzji w dniu 14 lutego 2017 roku odwołał się Ł. S.. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, iż odwołujący podlega w okresach od 1 czerwca 2012r. do 30 czerwca 2013r. oraz od dnia 16 marca 2015 roku ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę zawartej z wyżej wymienionym płatnikiem. W uzasadnieniu zaprzeczył pozorności kwestionowanej umowy o pracę. Argumentował, że świadczył faktycznie pracę, wskazał na brak zakazu zatrudniania osób niepełnosprawnych, posiadanie przez odwołującego kwalifikacji zawodowych do wykonywania pracy w biurze rachunkowym swego ojca.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji

Zainteresowany w sprawie płatnik poparł odwołanie wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Odwołujący – Ł. S., urodzony dnia (...), ukończył liceum ogólnokształcące a następnie szkołę policealną w zakresie rachunkowości na kierunku technik rachunkowości (niesporne).

Wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w biurze rachunkowym płatnika S. S. (1) jako pracownik biurowy po raz pierwszy od 1 czerwca 2012 roku i zatrudniony był do 30 czerwca 2013r. . Zgłoszenie zostało przekazane w dniu 5 czerwca 2012 r. Następne zgłoszenie do ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia u tego samego płatnika zostało przekazane do ZUS w dniu 29 marca 2016 r. z datą objęcia ubezpieczeniem i podjęciem pracy od dnia 16 marca 2016r. jako księgowy (niesporne – dokumenty akta ZUS).

W okresach przez zgłoszeniem do ubezpieczenia od 1 marca 2012 r. do 31 maja 2012r. i od dnia 11 marca 2014r. do dnia 15 marca 2015r. Ł. S. posiadał status osoby bezrobotnej. W pierwszym okresie zatrudnienia nie korzystał ze zwolnień lekarskich, natomiast po ponownym zatrudnieniu od dnia 8 kwietnia 2015 r. stał się niezdolny do pracy. Wnioskodawca był nieobecny w pracy:

- od dnia 14.04.2015r. do dnia 17 maja 2015r. (wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy,
- od dnia 18.05.2015r. do dnia 16.11.2015r. (zasiłek chorobowy),
- od dnia 17.11.2015r. do dnia 29.11.2015r. (okres nieobecności usprawiedliwionej bez prawa do zasiłku chorobowego),
- od dnia 30.11.2015r. do dnia 27.12.2015r. (zasiłek chorobowy),
- od dnia 28.12.2015r. do dnia 31.05.2016r. (urlop bezpłatny)

(niesporne – raporty rozliczeniowe (...)).

Po powrocie z urlopu bezpłatnego wnioskodawca ponownie stał się niezdolny do pracy z powodu choroby od dnia 1 września 2016r. i niezdolność trwała do 22 stycznia 2017r. (niesporne).

Wnioskodawca kilkakrotnie podejmował pracę u różnych pracodawców poza pracą w biurze rachunkowym jego ojca (świadectwa pracy k.156-159).

W czasie pierwszego zatrudnienia u ojca wykonywał pomocnicze prace biurowe i uczył się prowadzenia księgowości. Pierwsze zatrudnienie ustało wobec zawieszenia przez płatnika działalności gospodarczej. W przerwie pomiędzy tym zatrudnieniem a ponownym zawarciem umowy o pracę z ojcem wnioskodawca podjął dodatkową naukę i zdał egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zakresie prowadzenia rachunkowości w zawodzie technik ekonomista oraz kwalifikacje w zakresie rozliczania wynagrodzeń i danin publicznych w zawodzie technik rachunkowości (świadectwa kwalifikacji k.141-142 , zeznania wnioskodawcy w charakterze strony k.171 protokół elektroniczny 2 min.40 sek. do 8 min.30 sek.).

Odwołujący jest osobą o stwierdzonym umiarkowanym stopniu niepełnosprawności od 2.10.2008r. a prawidłowość jego zatrudnienia u ojca była sprawdzana przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (raport kontroli PFRON k.69-70 , orzeczenie o niepełnosprawności k.72).

W czasie zatrudnienia u ojca podpisywał listy obecności, otrzymywał wynagrodzenie, obsługiwała w ramach programów komputerowych firmy obsługiwane przez płatnika. Był widywany przez osoby obsługiwane przez Biuro (...) i zdarzało się, że wystawił osobiście lub wręczył zaświadczenia potrzebne dla pracowników firm obsługiwanych przez Biuro (...) (zeznania świadków M. S. k.83, 1 godzina, 9 min. 59 sek. protokołu elektronicznego, A. S. k.83-84 1 godz. 18 min. 28 sek. protokołu elektronicznego, zaświadczenia wystawiane przez wnioskodawcę k. 65,66).

Matka wnioskodawcy nie pracowała u płatnika była jedynie jego pełnomocnikiem nie ingerowała w decyzje męża, biuro nie miało kłopotów finansowych. Syn korzystał poza zwolnieniami lekarskimi z urlopów bezpłatnych kiedy to wyjeżdżał na turnusy rehabilitacyjne w związku ze swym stanem zdrowia w pozostałych okresach zatrudnienia gdy nie korzystał ze zwolnień lekarskich to świadczył pracę, doskonalił swoją wiedzę i kwalifikacje, był jednym z lepszych uczniów szkoły policealnej (zeznania świadka B. S. k.83 odwrót-84, 1 godz.24min.36 sek. protokołu elektronicznego).

Wnioskodawca w okresie pierwszej umowy zatrudniony został za wynagrodzeniem 1 500zł brutto, natomiast w drugiej umowie wynagrodzenie za pracę określono na kwotę 1750 zł następnie aneksem z dnia 4 stycznia 2016 r. zmieniono wynagrodzenie na kwotę 1850zł brutto, a aneksem z dnia 1 czerwca 2016r. na kwotę 2 500zł brutto (niesporne, umowy o pracę i aneksy – akta osobowe wnioskodawcy k 151).

W związku z przeprowadzonym postępowaniem kontrolnym w zakresie zgłoszenia przez płatnika składek Ł. S. do ubezpieczeń społecznych z tytułu spornego zatrudnienia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wydał zaskarżoną decyzję z dnia 19 stycznia 2017 roku, którą stwierdził, iż Ł. S. nie podlega od dnia 1 czerwca 2012 r. do 30 czerwca 2013r. oraz od 16 marca 2015 roku ubezpieczeniom społecznym, to jest emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik z tytułu zatrudnienia u płatnika składek S. S. (1), podnosząc pozornie zawartą umowę o pracę, mającej na celu uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a nie rzeczywiste świadczenie pracy (decyzja– k.184-188 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz w załączonych aktach organu rentowego. Dokumenty te nie budzą wątpliwości, a zatem stanowią w pełni wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zaliczył w poczet materiału dowodowego sprawy zeznania świadków w osobach A. S., M. S., B. S. na okoliczność faktycznego świadczenia pracy przez Ł. S. w spornych okresach oraz zeznania odwołującego oraz płatnika w charakterze strony. Należy podkreślić, iż świadkowie S. i S. są osobami obcymi dla stron, a zatem nie mają interesu w tym, aby zeznawać na korzyść którejś z nich. Wskazani wyżej świadkowie zeznali w sposób nie budzący wątpliwości, iż w spornym okresie mieli kontakty służbowe z wnioskodawcą przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych. Zeznania tych świadków są wiarygodne, gdyż pozostają w korelacji z pozostałym wiarygodnym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, jak np. umowy o pracę, listami obecności.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

zważył co następuje:

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych a także oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, odwołanie Ł. S. jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zmianami) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 poz. 636 z późn. zm.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego .

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowy o pracę zawarta między Ł. S. a jego ojcem S. S. (1), są nieważne, bowiem zostały zawarta dla pozorów.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a

pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy

o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym SN stwierdza, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nadto nadmienić należy, iż w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 roku, I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Stosownie natomiast do treści art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż organ rentowy nie udowodnił, iż wnioskodawcę i płatnika składek łączyły pozorne umowy o pracę, czy też, że strony niniejszych umów działały w celu obejścia prawa. W sprawie ponad wszelką wątpliwość ustalono za pomocą zeznań świadków, list obecności i zeznań stron, iż wnioskodawca posiada status pracownika, bowiem faktycznie wykonywał pracę zarówno w okresie od dnia 1 czerwca 2012 roku do 30 czerwca 2013r. jak i w okresie po 16 marca 2015 roku zgodnie z powierzonymi mu stanowiskami pracy.

Z tytułu wykonywanej pracy wnioskodawca pobierał wynagrodzenie za pracę a fakt, iż jest osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie pozbawia go prawa do podjęcia zatrudnienia. Zarzuty organu rentowego jakoby umowy zostały zawarte jedynie w celu nabycia prawa do zasiłku chorobowego są niczym nie poparte albowiem w pierwszym okresie zatrudnienia, który organ rentowy także zakwestionował wnioskodawca nie korzystał w ogóle ze zwolnień lekarskich więc wskazana przez organ rentowy przesłanka pozorności zatrudnienia jest absurdalna. Dalsze zaś postępowanie odwołującego podjęcie dalszej nauki w celu zdobycia wyższych uprawnień w zakresie rachunkowości i księgowości świadczą o chęci kontynuowania pracy w zawodzie księgowego a dalsze zatrudnienie w drugim spornym okresie mimo, iż nacechowane było licznymi zwolnieniami lekarskimi to nie oznacz, że praca nie była świadczona. Ponadto o zamiarze nie nadużywania systemu ubezpieczeń społecznych świadczy, że w okresach planowanych turnusów rehabilitacyjnych wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego a nie ze zwolnień lekarskich.

Należy nadto nadmienić, iż stanowisko ubezpieczonego, w ocenie Sądu Okręgowego, nie zostało sztucznie stworzone, gdyż przeczą temu poczynione na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalenia faktyczne, z których wynika, że Ł. S. aktywnie i faktycznie wykonywał powierzone mu obowiązki pracownicze.

Wobec wykazania przez odwołujących, iż wnioskodawca rzeczywiście świadczył pracę na rzecz płatnika składek, za którą otrzymywał wynagrodzenie.

Sąd Okręgowy zważył także, że okoliczność, iż przedmiotowe umowy o pracę została od razu zawarte na czas nieokreślony w żaden sposób nie przesądza tego, że są one pozorne, a co za tym idzie nieważne. Pracodawca mógł zawrzeć z wnioskodawcą tego rodzaju umowę z uwagi na fakt, iż był ona osobą, do której wiedział, że posiada niezbędne kwalifikacje do tego, ażeby w sposób należyty wywiązywać się z powierzonych obowiązków pracowniczych na stanowisku pracownika biurowego a następnie księgowego, zaś ustalone wynagrodzenie nie było wygórowane.

Sąd Okręgowy podziela również stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 14 lutego 2006 roku, z którego wynika, iż trudno uznać, że dążenie do uzyskania przez zawarcie umowy o pracę ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym może być uznane za zmierzające do dokonania czynności sprzecznej z prawem albo mającej na celu obejście prawa. Przeciwnie jest to zachowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia (wyrok SN z dnia 14 lutego 2006 roku III UK 150/2005, Lex nr 272551).

W związku z powyższym Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. i orzekł jak w sentencji wyroku.

Z./ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wypożyczając akta rentowe .